

CAL CANVIAR LES PRIORITATS POLÍTIQUES I ECONÒMIQUES PER PREOCUPAR-SE DE LES PERSONES

El número 8 de Panorama Sociolaboral GADESO, inclou la lectura comentada del que s'ha publicat sobre el mercat laboral especialment de les Illes Balears des del tancament del N° 7 (22 de febrer de 2012) fins a la finalització de la recollida d'informes per fer aquest N° 8 (16 de maig 2012).*

Des de la Fundació Gadeso insistim, una vegada més, que per sortir de la crisi amb uns mínims de cohesió social, benestar i competitivitat productiva és necessari practicar polítiques de consens i compartir diagnòsics. Ara hem d'afegir que, davant la reiteració cada vegada més extremada de la política d'austeritat pressupostària s'ha de contraposar que allò més important són les persones

Com és habitual a Panorama Sociolaboral GADESO, una vegada repassats els diversos informes, acabarem plantejant les nostres conclusions i propostes. Avancem la principal: cal canviar les prioritats polítiques i econòmiques per posar a les persones en el centre del debat polític i implementar polítiques avaluable en funció de la cohesió social que generen i no només pel dèficit que redueixen.

****Clicant sobre els enllaços (en blau i subratllats) accedireu als distints estudis i informes***

1.- ELS INFORMES DE L'ANY 2011

Tot just s'acabava de tancar la recollida de documentació de l'anterior [Panorama Sociolaboral GADESO](#) es publicava l'[Informe de Conjuntura del CRE](#) (Centre de Recerca Econòmica de la UIB i "Sa Nostra") corresponent al darrer trimestre de l'any passat. El que ve a dir el CRE en matèria de mercat laboral és que l'augment de l'atur i l'accentuació de la destrucció d'ocupació en el darrer quart de l'any ha malbaratat el balanç anual que va acabar amb una variació positiva (0,5%) del nombre d'aturats per cinquè any consecutiu i que ha continuat el procés de destrucció d'ocupació "*fins a completar quatre exercicis consecutius en nombres vermells*". També s'indica que les estimacions de l'EPA assenyalen que la població ocupada ha tingut una forta baixada durant l'any 2011 (-3,4% en el IV trimestre) i que **la baixada de la contractació registrada vingué acompanyada dels pitjors resultats en els darrers set anys en contractació indefinida** (10,8% de mitjana). Amb tot, el que considerem més rellevant de l'informe del CRE és l'anàlisi de la participació laboral segons la nacionalitat. En aquest sentit és important destacar que **els treballadors immigrants extracomunitaris abandonen el mercat de treball mentre la població activa augmenta**. (vegeu pàgines 57 i 58 de l'esmentat document).

La principal conclusió que en treu aquest centre d'estudis, lligat a Sa Nostra i a la UIB, és lloar l'aprovació de la darrera reforma laboral, una conclusió molt en sintonia amb els discursos que feien aleshores el Banc d'Espanya i alguns sectors -els minoritaris- acadèmics.

El document de [Conjuntura Econòmica](#) editat en el mes de març de 2012, per la Direcció General d'Economia i Estadístiques del Govern de les Illes Balears incorpora, pel que fa al mercat laboral, alguna dada de gener 2012, però bàsicament fa referència al quart trimestre del 2011. Sense incorporar informacions noves, el que és més interessant és que presenta les dades contextualitzades a l'àmbit espanyol i al de la UE-27. Tanmateix hi ha dues informacions que val la pena retenir: 1.- Durant l'any 2011 es produeix un **significatiu descens de la sinistralitat laboral**, de tal manera que l'índex d'incidència (nombre d'accidents per cada 100.000 treballadors) ha davallat un 8,6%. 2.- En el tercer trimestre de 2011 **el cost laboral total a Balears arriba a una mitjana de 2.286,13 Euros, amb una variació interanual positiva del 1,1%**. En els propers trimestres serà d'interès observar com les mesures incloses a la darrera Reforma Laboral afecten al cost laboral.

En el mes d'abril, el sindicat CCOO de les Illes ha publicat el seu [Dades Trimestrals de Mercat de Treball](#) amb les dades dels dos darrers trimestres de 2011 i les mitjanes de tot l'any. A més de oferir-nos una visió de les dinàmiques dels indicadors analitzats a altres informes del mercat laboral illenc i que ja em comentat, aquest treball presta especial atenció a dos assumptes cabdals: La estacionalitat i la població aturada sense prestacions. En aquest sentit creiem que és interessant ressaltar, per una banda, que **el quocient d'estacionalitat de l'ocupació a les Illes en el tercer trimestre és del 9,8%**, mentre que la mitjana d'Espanya és només d'un 0,3% i, per altre costat, el document de CCOO posa de relleu que **el creixement del nombre de prestacions és inferior al creixement de l'atur registrat, de tal**

manera que durant els mesos centrals de l'any la taxa de cobertura no ha superat el 65%.

Per acabar aquest apartat comentarem l'[informe InfoJob-ESADE 2011](#) que tot i ser un document d'àmbit estatal té el valor d'estar fet des de la perspectiva d'una empresa d'intermediació laboral. A més ens ofereix informacions que, encara que són mitjanes estatals, són prou significatives i segur que d'aplicació al mercat laboral illenc. Les més rellevants fan referència a que **la formació obligatòria no és suficient per a complir els requisits de les empreses que volen contractar nous professionals**, a que hi ha el doble de dificultats de trobar feina que a l'any 2008 i a que una gran part dels candidats a un lloc de treball amaguen les seves expectatives salarials per tal d'aconseguir un lloc de feina.

Finalment volem ressaltar que InfoJob-ESADE situa a les ofertes de treball de **Balears entre els poques que han augmentat, en relació a 2008, l'oferta salarial (un 5%)**. També és rellevant que tinguem una taxa d'atracció d'ofertes laborals d'altres CCAA del 63%, una de els més altes del conjunt de comunitats.

2.- LA CONJUNTURA DE 2012

Són pocs els informes que hagin començat a analitzar el que ha passat en els primers mesos de 2012. Uns d'aquests informes és la publicació [Apunts de CCOO](#) que ens permet adonar-nos del deteriorament de les dades registrals del mercat laboral en els primers tres mesos de l'any, deteriorament que és coherent amb les dades econòmiques incloses a la publicació [Moment Econòmic](#)) del mes de maig. Com a complement dels dos informes anteriors i alhora per tenir una visió del conjunt d'Espanya convé una consulta a l'[informe d'abril de la patronal AGETT](#).

No obstant, hi ha dos informes del *Observatorio de las Ocupaciones del Servicio Público de Empleo Estatal* (l'antic INEM) d'obligada consulta per copsar el tarannà de mercat laboral en el primer trimestre del 2012. El primer és [Actividades Económicas con tendencia positiva en la contratación](#) en el que es pot observar un alentiment en el ritme de contractació i un augment de la temporalitat a les 15 activitats econòmiques més dinàmiques en aquest període trimestral. El segon és [Ocupaciones con tendencia positiva en la contratación](#) que ens dona una visió micro de les ocupacions més contractades.

3. INFORMES MONOGRÀFICS

Des de la publicació del número 7 de **Panorama Sociolaboral GADESO** han escassejat les publicacions monogràfiques. Només em podem comentar dues. Per començar ho farem amb el monogràfic editat per CCOO sota el títol [Les dones al mercat de treball de les illes balears](#), 2011.

Aquest informe -que ja és un clàssic de cada mes de març- ofereix nombroses dades i reflexions sobre la discriminació que encara sofreixen les dones en el mercat laboral. Per raons d'espai en destacarem només algunes: **El 39,1% de les dones són inactives perquè es dediquen a tasques de la llar**, mentre que el percentatge

d'homes en aquesta situació és del 8,71%. **El 74% de persones assalariades a temps parcial són dones.**

Comentem ara l' [Informe ADECCO sobre absentismo](#). Aquest assumpte és sempre un tema polèmic entre els operadors del mercat laboral i protagonista relativament important de les darreres reformes laborals. En qualsevol cas, és un aspecte important del funcionament de les relacions laborals i, per això, és important comentar aquest document no tant des de la perspectiva prepositiva o d'anàlisi jurídic, sinó de les dades quantitatives que aporta. A tall de exemple val a dir que, **a l'any 2011 Balears presentava, amb un 3,3%, la taxa d'absentisme més baixa del conjunt de CCAA espanyoles.**

4.- INFORMES SECTORIALS

Tot i que la producció d'informes sectorials ha estat també escassa en aquets mesos podem comentar-ne dos del sector turístic.

El primer és la [Nota de conjuntura d'ocupació en turisme](#) que, en base a l'EPA, elabora cada trimestre l'Institut d'Estudis Turístics. Allò més destacat és que en **el primer trimestre de l'any els ocupats de Balears en turisme representen el 19,2% sobre el total. La variació interanual es del -9,3%.**

L'altre informe a tenir en compte és el número 40 de [Perspectivas turísticas de Exceltur](#). Aquesta entrega inclou la valoració empresarial del primer trimestre i de la Setmana Santa i les perspectives pel segon trimestre de 2012.

Pel que fa al balanç del primer trimestre, destaca que **l'opinió empresarial sobre els resultats dels escassos establiments d'allotjament oberts a Balears és la següent: 42,4% augmenten beneficis, el 18,6% els mantenen i per al 39% d'establiments els beneficis cauen.** En relació a la Setmana Santa pròpiament dita, el lobby turístic fa una valoració general i sense cap desagregació per comunitat autònoma, però creiem important fer esment de la idea general que, no és altra, que *la pèrdua constant dels nivells de confiança de les llars espanyoles, la seva minvada capacitat adquisitiva i les desfavorables condicions meteorològiques, han condicionat intensament l'esdevenir dels principals indicadors de negoci (vendes i beneficis) dels diversos subsectors de la cadena de valor turística en la Setmana Santa de 2012.*

5.- PERSPECTIVES

En aquesta publicació donam molta importància a la literatura sobre perspectives de futur del mercat laboral en general i, molt particularment, de l'illenc. Afortunadament en aquesta ocasió tenim alguns interessants d'estudis per comentar.

No volem perdre l'ocasió de fer esment a la recent publicació del text complet de l'Informe sobre el treball al món 2012 de l'[Institut Internacional d'Estudis Laborals de la OIT](#). Aquesta organització internacional, a més de fer unes previsions molt pessimistes en matèria d'ocupació, afirma que *“la majoria de les economies*

avançades han flexibilitzat les normes del treball i afeblit les institucions del mercat laboral” i que front als minsos resultats de generació d’ocupació que han tingut aquestes polítiques refermadores de les normes laborals, “és possible promoure l’ocupació i al mateix temps complir amb els objectius fiscals”.

D’aquesta perspectiva internacional -i abans d’aterrar a les Illes- farem una breu referència a un estudi d’àmbit espanyol. Ens referim a l’[enquesta ADECCO](#) als directius de recursos humans. La conclusió és molt contundent ja que el **60,5% dels directors de RR.HH. tenen una percepció negativa per 2012.**

Pel que fa a les expectatives de Balears, hem de mencionar el [IV Informe Perspectives Balears de KPMG](#). Aquest treball de consultoria privada està basat en les opinions dels principals directius de la Comunitat i ofereix una molt bona foto de percepcions de l’àmbit empresarial. Resumint molt és podria dir que **del conjunt d’opinions recollides s’albira un escenari d’augment de l’atur i descens de l’ocupació.**

Aquest preocupant escenari es dedueix, després de creuar les opinions sobre diversos factors. A tall de exemple, direm que, en el sector de la construcció, la majoria dels enquestats (67%) espera un empitjorament en els propers mesos, enfront del 33%, que no preveu canvis significatius. Els directius del Sector Públic també tenen unes perspectives negatives, ja que el 50% preveu un empitjorament de la seva situació, mentre que la meitat restant creu que es mantindrà en termes similars. Només hi ha algun optimisme en el sector del turisme, ja que quatre de cada deu directius espera una recuperació durant la segona meitat de 2012.

Els directius illencs també apunten una qüestió d’absoluta lògica, com és que les polítiques de retallada dutes a terme per la CAIB per fer front a la crisi han suposat un gran fre a la inversió de les empreses.

6 .- INFORME RECOMANAT

En el número anterior iniciarem aquest apartat en el que recomanem la lectura d’un informe d’àmbit estatal, europeu o internacional que tingui relació directa o indirecta amb el món laboral i del que –per raons diverses- no ens hem fet ressò a ***Panorama Sociolaboral GADESO***.

En aquesta ocasió hem seleccionat un document de la Confederació Sindical Internacional sobre l’atur juvenil, titulat [Drama social que protagoniza la crisis: millones de jóvenes sin empleo](#). L’elecció no és casual ja que, no debades, l’atur juvenil és un assumpte de la màxima preocupació de la Fundació Gadeso.

7.- CONCLUSIONS I OPINIÓ DE LA FUNDACIÓ GADESO

De la informació inclosa en aquest número de **Panorama Sociolaboral GADESO** és pot concloure que:

- Es reafirmen les males previsions en matèria d'ocupació que fan els organismes internacionals i que són cada vegada més aplicables a Balears, amb l'únic tret esperançador d'una temporada turística que, de forma estacional, pugui generar ocupació.
- Les polítiques exclusivament d'austeritat i retallades no donen resultats per reactivar l'activitat econòmica i generar i mantenir activitat laboral. Cal recordar que la OIT afirma que: *“L'agreujament de la situació reflecteix la trampa de l'austeritat en les economies avançades, sobretot a Europa”* o que *“és essencial reprendre l'accés al crèdit i crear un ambient empresarial més favorable per a les petites empreses. Això és particularment urgent als països de la zona Euro, on la política del Banc Central d'oferir liquiditat als bancs ha fracàs a l'hora d'incentivar el crèdit destinat a l'economia real”*.
- Crida l'atenció en el context recessiu i de súper estacionalització laboral que el cost laboral total a Balears tingui una variació interanual positiva de l' 1,1%.
- A pesar de les perspectives moderades de beneficis en el sector d'allotjaments, el nostre mercat laboral conserva una moderada capacitat d'atracció d'ofertes laborals d'altres CCAA en aquest sector. Per contra, no sembla que la activitat hotelera absorbeixi atur de sectors com ara el de la construcció o de la indústria associada a ella.
- S'han de reiterar dues idees que ja exposàvem al número anterior:
 - En els propers anys es poden registrar creixements del nombre de turistes i de beneficis amb modestos creixements d'ocupació.
 - Els anuncis de grans inversions turístiques/immobiliàries, de canvis de normativa autonòmica en matèria de turisme i de majors desregulacions urbanístiques i manco protecció territorial no sembla que canviïn a curt termini els pronòstics pessimistes en matèria d'ocupació laboral.

En aquesta situació cal equilibrar les prioritats polítiques i posar a les persones en el centre del debat polític i implementar polítiques avaluable en funció de la cohesió social que generen i no només pel dèficit que redueixen.

En aquest sentit reiterem plantejaments d'anteriors números de **Panorama Sociolaboral GADESO** i de **Temes Sociolaborals Gadeso**:

- No es pot mantenir l'absència d'incentius a l'activitat econòmica. La posada en marxa d'un Pla de Xoc per impulsar el turisme com a generador d'ocupació no es pot ajornar més.
- No és raonable mantenir-se de mans plegades mentre augmenta el nombre de persones en exclusió social.

Amb la informació nova incorporada en aquest número, suggerim que **per aprofitar les escasses oportunitats d'aconseguir un lloc de feina, s'han de fer Polítiques d'Ocupació i de Formació molt ajustades a les necessitats empresarials. A tall de exemple, és possible que la capacitat d'atracció d'ofertes laborals d'altres CCAA en el sector d'hostaleria estigui associat a mancances formatives o competencials.**¹

¹ Empleos del futuro: http://static.hosteltur.com/web/uploads/2012/04/REPORTAJE_Empleos_del_futuro.pdf